

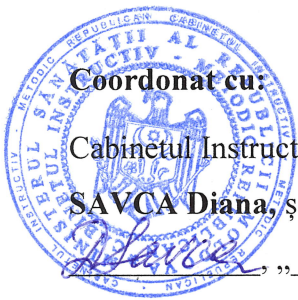
Aprobat:

La ședința Consiliului metodic-științific din 16 mai 2023,

COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică _____.

La ședința Catedrei Obstetrică și ginecologie din 10 mai 2023,

SULIMA Tatiana, șefa catedrei Obstetrică și ginecologie _____.

Coordonat cu:

Cabinetul Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății,

SAVCA Diana, șefa Cabinetului Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății

„17” mai 2023.

Autorii:

SULIMA Tatiana, șefa catedrei Obstetrică și ginecologie, profesoară la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic superior.

CRÎTCHI Tatiana, directoare adjunctă pentru instruirea practică, grad managerial doi, profesoară la Discipline igiene, grad didactic superior.

CRECIUN Galina, profesoară la disciplina Medicină internă, geriatrie cu nursing specific, grad didactic superior.

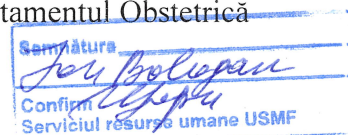
COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică, grad managerial întâi, profesoară la unitatea de curs Boli infecțioase cu nursing specific, grad didactic superior.

FILIMON Olimpia, șefa catedră Discipline chirurgicale, profesoară la Discipline chirurgicale, grad didactic superior.

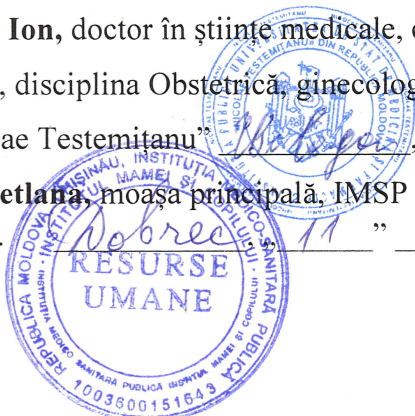
Recenzenți:

BOLOGAN Ion, doctor în științe medicale, conferențiar universitar, Departamentul Obstetrică și ginecologie, disciplina Obstetrică, ginecologie și reproducere umană,

USMF „Nicolae Testemitanu” _____, „11” mai 2023.

DOBREA Svetlana, moașa principală, IMSP Institutul Mamei și Copilului, categoria superioară în specialitate. _____ „11” mai 2023

CUPRINS

I. PRELIMINARII.....	2
II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ	3
III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ	4
IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ	5
V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ.....	5
VI. SUGESTII METODOLOGICE	8
VII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIILOR DE PRACTICĂ.....	9
VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ.....	11
IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR.....	13
X. ANEXE.....	16

I. PRELIMINARII

Asigurarea formării și dezvoltării competențelor profesionale a moașelor prin organizarea instruirii practice în parteneriat cu agenții economici reprezintă un obiectiv instituțional fundamental. Stagiile de practică este parte integrantă obligatorie a procesului educațional și se realizează în baza curriculumului, care identifică competențele profesionale specifice stagiului de practică, activitățile și produsele, care urmează să fie elaborate, cerințele față de locurile de muncă și modalitățile de derulare și evaluare a stagiului de practică în conformitate cu cerințele în vigoare.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este un document de tip normativ, un instrument care organizează și monitorizează evoluția eficientă a procesului de instruire practică a viitoarelor moașe. În cadrul învățământului axat pe competențe, Stagiului practic de specialitate nr. III- *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* are ca scop formarea la viitorii specialiști medicali cu studii medii de specialitate a unui sistem de competențe profesionale, care vor asigura încadrarea fluidă a moașelor în sistemul național de sănătate.

Structura Curriculumului Stagiului practic de specialitate nr. III- *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* include: preliminarii, motivația și utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională, competențe profesionale specifice stagiului de practică, administrarea stagiului de practică, descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică, sugestii metodologice, sugestii de evaluare, cerințe față de locurile de practică, resurse didactice, anexe.

În curriculumul *Stagiului practic de specialitate nr. III - Îngrijiri individualizate a bolnavilor în staționarul chirurgical și pediatric*, rezultatele așteptate ale învățării sunt formulate în termeni de competențe profesionale specifice, care sunt dezvoltate și consolidate în cadrul stagiului de practică prevăzut în planul de învățământ.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. III- *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este calificat ca document de tip proiectiv, care monitorizează proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea eficientă a competențelor specifice moașelor în conformitate cu:

1. Plan-cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, Ordinul Ministerului Educației RM nr. 1205 din 16.12.2015; [ordin cu anexa plan cadru.pdf \(gov.md\)](#).

2. Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, Ordinul Ministrului Educației nr. 1086 din 29 decembrie 2016.

3. Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova, 2021, Hotărârea Guvernului Nr. 208 din 30.09.2021; în: Monitorul Oficial, 2021, nr. 239-248, art. 463.

4. Profilul ocupațional la programul de formare profesională 91320 Specialitatea Obstetrică Calificarea Moașă, validat prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM Nr. 964 din 17.08.2018 [citat 18.09.2022]. https://cemf.md/upload/PROFIL_OCUPAIONAL_/2018_2019_/Prof.ocup.c.Obstetr.sp.Moasa.PDF

5. Standardul calificării Moașă, Nivel 5, Domeniul de formare profesională Îngrijirea bolnavilor și obstetrică, aprobat prin ordinul MECC al RM nr. 1817 din 18.12.2018 https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_5_cncrm_moasa.pdf

6. *Planul de învățământ* la Specialitatea Obstetrică 91320, calificarea Moașă aprobat de MS RM și MEC RM, 2022.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este axat pe următoarele *funcții didactice*:

- *funcția normativă* – reprezintă actul normativ al procesului de proiectare, organizare, desfășurare și evaluare a procesului de instruire practică în contextul unei pedagogii axate pe competențe.
- *funcția axiologică* – formarea la elevi a valorilor caracteristice medicinei moderne, ca elemente ale competențelor specifice calificării.
- *funcția științifică* – presupune prezentarea structurată, logică a noțiunilor ce țin de activitatea moașelor, racordarea și sincronizarea conținuturilor cu Planul de învățământ la calificarea *Moașe*.
- *funcția procesuală* – crearea condițiilor de formare la elevi a experiențelor de rezolvare autonomă a problemelor medico-sociale, inclusiv aplicarea strategiilor interactive și creative de prelucrare și prezentare ale informației.
- *funcția evaluativă* – asigurarea suportului pentru evaluarea competențelor specifice calificării *Moașe* și elaborarea instrumentelor, criteriilor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* sunt:

- cadrele didactice din colegiile de medicină din țară;
- autorii de ghiduri metodologice;
- elevii care își fac studiile la specialitatea *Obstetrică*, calificarea *Moașă*;
- membrii comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte nonformale și informale.

Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* are drept scop extinderea și aprofundarea cunoștințelor și capacităților, formarea competențelor profesionale prin aplicarea abilităților specifice de îngrijire a gravidelor cu diverse patologii.

II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Actuala concepție a procesului de instruire a moașelor prevede nu numai acumularea de cunoștințe la specialitate, dar și formarea, dezvoltarea competențelor de îngrijire, comunicare, consiliere, abilităților creative și manageriale, care permit viitoarelor moașe să se încadreze plenar în activitățile practice profesionale, în promovarea reformelor din domeniul medicinei moderne.

Rolul de bază a Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* constă în dezvoltarea și formarea la moașe a competențelor de a implementa politicile de sănătate în scop de micșorare a morbidității și a mortalității materne în republică, de acordare a unei asistențe medicale calitative cu promovarea multilaterală în comunitate a planificării unei familii sănătoase.

O deosebită atenție trebuie să se acorde îngrijirii în sarcină, deoarece în ultimii ani numărul sarcinilor asociate cu unele complicații a crescut evident din cauza influenței negative a factorilor nocivi ecologici, genetici, stării social – ecologice asupra funcției de reproducere a femeii. Respectând expunerea tradițională pentru un curriculum, de pe poziții noi sunt tratate subiectele legate de îngrijirea gravidelor cu patologii extergenitale, ITS inclusiv HIV/SIDA, comunicare, consiliere și educație pentru sănătate.

Moașa contribuie semnificativ la reducerea mortalității materne înalte, precum și ameliorarea stării sănătății societății în general. Femeile, bărbații și copiii trebuie să beneficieze de prezența unui număr suficient de moașe bine instruite și antrenate pentru a servi nevoile populației în problemele de Sănătate a Reproducerii.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. III- *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* are menirea de a contribui la asigurarea pregătirii profesionale a moașelor pentru ameliorarea asistenței perinatale.

Curriculumul este adaptat la condițiile procesului de formare profesională a moașelor. În formarea viitoarelor *moașe* prin instruirea practică, se pune accentul pe activitatea elevilor în instituțiile medicale de profil.

Stagiul practic de specialitate nr. III- *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este o parte integrantă și obligatorie a procesului educațional, care se realizează cu scopul de a dezvolta competențe profesionale specifice necesare viitoarelor moașă. Acest stagiul de practică se va realiza în Centre Perinatale sub responsabilitatea profesorilor metodiști din cadrul instituției, în cooperare și asistență din partea moașelor calificate. Este o instruire coordonată și trebuie să aibă ca obiectiv toate aspectele de activitate ale moașei în îngrijiri de sănătate la acest nivel. Stagiul de practică va include îngrijirea gravidelor cu evoluția patologică a sarcinii și patologii extragenitale în sarcină. O deosebită atenție va fi acordată prevenirii complicațiilor în sarcină, naștere, perioada post-partum, precum și educația pentru sănătate, îngrijirile de sănătate și promovarea sănătății reproducerii.

Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este organizat în semestrul IV, pe parcursul a 4 săptămâni, se desfășoară în instituțiile medico-sanitare publice de tip staționar, secția terapia sarcinii, patologia gravidității și urgențe obstetricale.

Activitatea practică a elevilor este desfășurată în instituțiile medico-sanitare publice, cu departamente obstetricale și ginecologice, secțiile terapia gravidelor, patologia sarcinii și urgențe obstetricale, sub supravegherea și monitorizarea personalului medical mediu de specialitate și superior de profil, în scopul asigurării calității și siguranței actului medical. Evaluarea manoperilor medicale este efectuată de moașe, asistenți medicali și personalului medical superior de profil în baza protocoalelor instituționale, Procedurilor Operaționale, Protocoalelor Clinice Naționale și Protocoalelor/algoritmilor deprinderilor practice, ediția Chișinău, 2017.

III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ

- CPS1.** Aplicarea principiilor de îngrijiri medicale în baza criteriilor ce țin de cadru juridic, economic și ecologic.
- CPS2.** Consilierea privind examinările necesare pentru diagnosticarea timpurie a sarcinii cu risc.
- CPS3.** Efectuarea examinărilor necesare pentru supravegherea evoluției sarcinii și nașterii, perioadei postpartum cu risc.
- CPS4.** Participarea în procesul de diagnosticare medicală și supraveghere în timpul sarcinii patologice.
- CPS5.** Acordarea asistenței medicale de urgență în diverse stări patologice obstetricale și ginecologice conform protocoalelor clinice naționale.
- CPS6.** Promovarea modului sănătos de viață în sănătatea reproducerii.

IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ

Codul stagiului de practică	Denumirea stagiului de practică	Semestrul	Numărul de săptămâni	Numărul de ore	Perioada	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
P.04.O.043	Stagiul practic de specialitate nr. III <i>Îngrijiri individualizate în sarcina patologică</i>	IV	4	120	iunie	Portofoliul	4

V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Activități/sarcini de lucru	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Durata de realizare
UC1. Inițierea elevilor cu cerințele față de realizarea stagiului de practică, documentația și regulile tehnicii securității muncii.	Agenda formării profesionale completată	Prezentarea gendei de formare profesională	2ore
UC2. Familiarizarea și completarea documentației secției terapia gravidelor/patologia sarcinii și urgențe obstetricale.	Lista cu documente din secția terapia gravidelor/ patologia sarcinii și urgențe obstetricale	Prezentarea listei de documente prezentate	4 ore
UC3. Determinarea, înregistrarea și monitorizarea indicilor vitali (PS, TA, frecvența respiratorie, temperatura corporală).	Foaia de temperatură completată	Evaluarea foii de temperatură	6 ore
UC4. Determinarea, înregistrarea diurezei, bilanțului hidric.	Foaia de temperatură completată	Evaluarea foii de temperatură	
UC5. Aprecierea și înregistrarea datelor antropometrice	Foaia de temperatură/ Fișa de observație a gravidei completată conform cerințelor	Evaluarea foii de temperatură/ fișei de observație	6 ore
UC6. Palparea abdomenului după Leopold,	Prezența, poziția, varietatea poziției fătului determinată	Evaluarea respectării algoritmului manoperilor	6 ore

UC7. Auscultația bătailor cordului fetal.	Starea intrauterină a fătului apreciată	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC8. Măsurarea înălțimii fundului uterin și circumferinței abdominale.	Înălțimea fundului uterin determinată	Evaluarea respectării algoritmului manoperelor	6 ore
UC9. Pelvimetria externă și internă.	Diametrele bazinului feminin determinate	Evaluarea respectării algoritmului manoperelor	6 ore
UC10. Examenul în valve.	Starea mucoasei vaginului și a porțiunii vaginale a colului uterin examinate	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC11. Examenul bimanual.	Organele genitale interne examinate	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC12. Măsurarea circumferinței abdominale.	Starea intrauterină a fătului, termenul de gestație apreciate	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC13. Aprecierea vârstei sarcinii, datei concediului prenatal, datei nașterii.	Fișa de observație a gravidei completată	Prezentarea fișei de observație completată	6 ore
UC14. Pregătirea psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere.	Gravide consiliate conform pașilor AJUTOR	Evaluarea proiectului ședinței de pregătire psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere	6 ore
UC15. Dozarea corectă și administrarea medicamentelor pe diverse căi (injecției intradermale, subcutanate, intramusculare, intravenoase, perfuzii) indicate pacienților cu diferite patologii.	Lista remediilor medicamentoase dozate pe perioada stagiului de practică	Prezentarea listei remediilor medicamentoase dozate	6 ore
UC16. Dozarea corectă și administrarea medicamentelor pe diverse căi (injecției intradermale, subcutanate, intramusculare,	Injecții i/v, i/m/, s/c, i/d	Evaluarea respectării algoritmului manoperei (numărul de manopere realizate)	6 ore

intravenoase, perfuzii) sub supravegherea moașei cu respectarea tehnicii securității.			
UC17. Prelucrarea utilajului medical în dependență de tipul lui.	Utilajul medical prelucrat	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC18. Prelevarea materialului biologic (sânge, urină, conținutul vaginal) pentru investigațiile de laborator cu completarea bonului pentru analiză și transportarea corectă a produselor biologice la laborator.	Material biologic prelevat	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC19. Pregătirea sălii de tratament/ operație/ pansament pentru lucru.	Sala de tratament/ operație/pansament pregătită de lucru conform cerințelor în vigoare	Evaluarea corectitudinii pregătirii sălii de tratament/ operație/pansament pentru lucru	6 ore
UC20. Familiarizarea cu măsurile regimului sanitarigienic în sala de tratament/ pansament/ blocul operator cu respectarea cerințelor, ordinelor în vigoare ale MS RM.	Lista cu ordine în vigoare ce țin de regimul sanitar-igienic	Evaluarea listei cu ordine în vigoare	6 ore
UC21. Utilizarea substanțelor dezinfectante pentru igienizarea sălii de pansament și tratament.	Lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP	Prezentarea listei cu substanțe dezinfectante	
UC22. Păstrarea și evidența remediilor medicamentoase în sala de tratamente.	Lista grupelor de remedii medicamentoase existente în sala de tratament	Evaluarea listei grupelor de remedii medicamentoase	6 ore
UC23. Reflectarea rezultatelor stagiului de practică în actele de totalizare.	Portofoliul stagiului de practică Agenda formării profesionale Raportul stagiului de practică Referința elevului	Prezentarea publică a portofoliului Susținerea raportului stagiului de practică	6 ore

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Delegarea elevilor la Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* este anticipată de informarea elevilor cu privire la tipul, locul realizării stagiului de practică, normele și cerințele securității și sănătății în muncă, precum și alte aspecte organizatorice. Elevilor li se oferă foaia de delegare în care este indicat ordinul de repartizare la stagiul de practică.

Pe parcursul realizării Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* toate activitățile elevilor sunt supravegheate de către profesorul metodist și moașa, mentor din partea instituției medico-sanitare publice/private.

Managementul activității profesorului metodist/mentorului este asigurată de o gamă de documente reglementative și de evaluare, care sunt perfectate și gestionate în termenii stabiliți. Nomenclatorul de acte pentru profesorul metodist include:

1. Obligațiunile profesorului metodist/mentorului în cadrul stagiului practic.
2. Raportul de autoevaluare a activității profesorului metodist privind efectuarea stagiului practic.
3. Registrul de evidență a frecvenței și reușitei elevilor pentru anul de învățământ, propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Pe parcursul realizării Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică*, elevii completează portofoliul stagiului de practică, conform *Nomenclatorului de acte (Anexa nr.1)*. Activitățile de perfectare/completare a documentației recomandate stimulează la elevi abilitățile specifice de lucru cu documentația de referință, dezvoltă responsabilitatea elevilor, asigură posibilitatea de evaluare finală a stagiului de practică.

Nomenclatorul de acte pentru Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* include următoarele documente:

1. Extras din ordinele cu privire la activitatea internă – dezinfectia, profilaxia infecției asociate asistenței medicale, profilaxia infecției HIV/SIDA, profilaxia hepatitelor virale, etc.
2. Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului nr. 192 din 24.03.2017
3. Raport privind realizarea stagiului de practică.
4. Referința elevului.
5. Agenda formării profesionale - model propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.
6. Produsele realizate pe parcursul stagiului de practică (foaia de temperatură, lista cu documente din secția de internare, lista cu ordine despre activitatea curentă a instituțiilor medicale, lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP, registrul pentru selecția medicamentelor și investigațiilor indicate parturientelor și lăuzelor, fișa de post a moașei, etc.).
7. Proiectul ședinței de pregătire psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către sarcină și naștere.

Agenda formării profesionale (*Anexa nr.2*) reprezintă un instrument de înregistrare și monitorizare a activităților realizate de către elevi la locul de desfășurare a stagiului de practică. Elevii vor consemna în Agenda formării profesionale sarcinile de lucru planificate și realizate, de asemenea vor fi descrise zilnic activitățile realizate. Activitățile înregistrate în agenda formării profesionale sunt evaluate zilnic prin notă și semnătură de către reprezentantul IMSP.

Calitățile profesionale, atitudinale și psihosociale demonstrate de către elevi pe parcursul Stagiului practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică*, sunt evaluate de către specialistul din domeniul practic și specificate în Referința elevului (*Anexa nr.3*), care este semnată de conducătorul din partea unității economice și confirmată cu ștampila. Referința ulterior este arhivată în dosarul personal al elevului.

La finele stagiului de practică, elevul structurează și întocmește un raport despre activitatea realizată în instituția medico-sanitară publică/privată conform cerințelor propuse în model (*Anexa nr.4*). Raportul stagiului de practică se întocmește pe parcursul desfășurării stagiului de practică, iar după finisarea perioadei stagiului de practică, se prezintă pentru control și avizare conducătorului stagiului de practică. Elaborarea raportului stagiului de practică dezvoltă capacitățile de generalizare și analiză referitor la activitățile realizate.

Evaluarea *Stagiul practic de specialitate nr. III - Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* se va include și realizarea *Proiectului ședinței de pregătire psiho-emoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere* (*Anexa nr.5*), cu următoarele compartimente: cunoașterea participanților, așteptările participanților, planul ședinței, regulile de grup, pre-test, selectarea metodelor de instruire, materialul științific, post-test.

VII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIILOR DE PRACTICĂ

Procesul de evaluare este continuu, obiectiv și deschis. Utilizând diverse metode de evaluare elevii sunt învățați să aprecieze/evalueze fenomenele și procesele medicale, să aplice cunoștințele dobândite în activități practice, să propună soluții pentru diferite situații. Urmărind formarea specialistului medical, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca fiecare să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul asigurării acordării asistenței medicale de calitate.

Evaluarea continuă a sarcinilor practice aplicative se realizează în perioada de desfășurare a Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* de către moașa superioară/principală sau asistentul medical superior/principal din instituția medicală.

Evaluarea sumativă a Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* se va realiza la sfârșitul stagiului practic de către profesorul metodist în baza:

- realizării Curriculumului stagiului practic și activității elevului pe parcursul stagiului practic, evaluată de asistentul medical superior/principal din instituția medicală;
- completării și prezentării portofoliului: complexitatea portofoliului, corectitudinea completării agendei de formare profesională, elaborării raportului cu privire la realizarea stagiului de practică, respectarea disciplinei de muncă și existența aprecierii date de conducătorul practicii din partea agentului economic;
- calculării mediei simple cu sutimi fără rotundire, formată din notele curente acumulate zilnic și nota acordată pentru portofoliul stagiului de practică.

$$\text{MSP} = (\text{MNC} + \text{NAP}) : 2$$

MSP - media stagiului practic

MNC - media notelor curente

NAP - nota acordată pentru portofoliu

Cadrul didactic/mentorul din cadrul instituției medicale își va alege setul de metode de evaluare, precum și materiale - instrumente de evaluare, formele de evaluare ce corespund conținuturilor stipulate în capitolul V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de

practică. Aprecierea se va face în baza de criterii. Criteriile de notare contribuie la formularea unei evaluări obiective. Astfel, în calitate de criterii de apreciere a produsului realizat de către elevi sunt recomandate:

Nr. d/o	Categorია de produs	Criterii de evaluare a produsului
1.	Agenda formării profesionale a elevului	<ul style="list-style-type: none"> ● relevanța completării agendei; ● veridicitatea conținutului expus; ● calitatea prezentării textuale; ● respectarea normelor prestabilite; ● completitudinea agendei.
2.	Produse elaborate	<ul style="list-style-type: none"> ● corespunderea cu standardele de realizare; ● creativitatea; ● calitatea proceselor; ● completitudinea produsului; ● elaborarea și structura produsului; ● calitatea materialului folosit; ● corectitudinea interpretării; ● respectarea termenilor de elaborare.
3.	Proiectului ședinței de pregătire psiho-emoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere.	<ul style="list-style-type: none"> ● indicarea corectă a termenului ședinței de pregătire psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere; ● alegerea corectă a metodelor de instruire a gravidelor și membrilor familiei ei; ● realizarea etapei de captare a atenției; ● stipularea regulilor de grup; ● formularea așteptărilor; ● proiectarea unui pre-test; ● includerea în planul prezentării a subiectelor ce ar corespunde tematicii propuse; ● formularea logică, succesivă a subiectelor din planul ședinței; ● selectarea materialului variat, relevant și actual; ● utilizarea unor imagini de calitate; ● coerența și logica expunerii materialului; ● indicarea pe foaia de titlu a portofoliului a: titlului, numelui și prenumelui, specialității, calificării; ● proiectarea unui post-test.

4.	Raportul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● corespunderea raportului stagiului de practică cerințelor stabilite; ● corectitudinea formulării conținutului; ● conținutul textual al raportului va fi expus într-un limbaj specific medical; ● completitudinea raportului; ● originalitatea; ● creativitatea.
5.	Portofoliul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● respectarea nomenclatorului de acte; ● corectitudinea completării cu produsele din nomenclatorul de acte; ● relevanța; ● veridicitatea; ● completitudinea; ● calitatea prezentării textuale a produselor; ● respectarea normelor prestabilite.

VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ

Activitatea instituțiilor medico-sanitare publice/private este orientată atât spre protecția sănătății populației, profilaxia, diagnosticarea, tratamentul și reabilitarea bolnavilor, promovarea modului sănătos de viață, cât și spre monitorizarea și dirijarea stagiilor de practică.

Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică* se desfășoară în instituțiile medico-sanitare publice/private care asigură servicii de asistență medical perinatală de performanță. Modalitatea de identificare a unității economice pentru desfășurarea stagiului de practică se realizează după cum urmează:

- unitatea economică dispune de department Obstetrical și secții de ginecologie.
- unitatea economică aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova;
- unitatea economică este selectată la propunerea elevului. Analiza și validarea locurilor de practică selectate de elevi se realizează de către Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova aprobă prin ordin instituțiile medico-sanitare publice de stat, private și departamentale în calitate de baze clinice pentru realizarea instruirii practice.

Stagiul de practică efectuat în cadrul unităților economice se organizează și se desfășoară în baza Contractului de parteneriat.

Bazele practice – unitățile economice din domeniul sănătății, corespund următoarelor cerințe:

- profilul instituției medico-sanitare publice corespunde conținuturilor de instruire.
- mentorii - personalul medical mediu din instituțiile medico-sanitare publice, responsabil de instruirea practică a elevilor, este instruit în domeniul psihopedagogiei.
- mentorii manifestă respect și reponsabilitate pentru educația profesională a viitorilor specialiști și participă activ în procesul de formare a competențelor profesionale a viitorilor asistenți medicali.

- instituțiile medico-sanitare publice/private manifestă un management instituțional de performanță, participativ, abordat complex și sistemic, încât personalul medical implică activ elevii în procesul de acordare a serviciilor medicale populației;
- instituțiile medico-sanitare publice/private au capacitatea necesară pentru încadrarea tuturor elevilor în activitățile curativ-preventive și de îngrijire;
- multitudinea de servicii medicale prestate de instituția medico-sanitară publică/privată corespunde cu volumul de competențe și abilități necesare pentru antrenare în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură respectarea prevederilor contractului/convenției-cadru de parteneriat privind efectuarea stagiului de practică al elevilor;
- instituțiile medico-sanitare publice/private organizează și asigură condiții corespunzătoare pentru desfășurarea eficientă a stagiului de practică în corespundere cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private desemnează conducătorul de practică din cadrul unității economice din rândul specialiștilor de înaltă calificare și cu experiență în domeniu;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură accesul elevilor la fondul de literatură de specialitate de care dispune unitatea economică, diverse proiecte de dezvoltare, alte materiale, la utilajul și echipamentele corespunzătoare, în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private efectuează instructajul elevilor privind aspecte de organizare și norme de protecție/de securitate a muncii;
- instituțiile medico-sanitare publice/private se includ în procesul de formare prin practică a elevilor, antrenându-se în organizarea și desfășurarea instruirii practice, soluționarea problemelor posibile;
- instituțiile medico-sanitare publice/private evaluează nivelul competențelor profesionale obținute de elev, precum și comportamentul și modalitatea de integrare a acestuia în activitatea unității economice.

Lista orientativă a instituțiilor medico-sanitare publice/private la care se va desfășura Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică*:

Nr.	Denumirea instituției medicale
1.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi”
2.	IMSP Institutul Mamei și Copilului
3.	IMSP Maternitatea nr. 2
4.	Spitalul Internațional Medpark

Lista orientativă a locurilor de muncă/posturilor la care se va desfășura Stagiul practic de specialitate nr. III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică*:

Nr.	Locul de muncă/postul	Cerințe față de locul de muncă/postul propus elevului
1.	Secția de internare	Secția de internare asigurată cu necesarul pentru: înregistrarea pacienților; întocmirea actelor medicale; examinarea clinică a pacienților; acordarea asistenței medicale de urgență în caz de necesitate; prelucrarea parțială a bolnavilor; verificarea temperaturii și datelor antropometrice.
2.	Secția obstetricală, secția terapia gravidelor, secția patologia sarcinii și urgențe obstetricale.	Secția va dispune de saloane cu 1, 2, 3 și 4 locuri, sală de proceduri, sală de manipulații, cabinet de diagnostic funcțional, blocuri sanitare și cantină pentru pacienți. Locurile de muncă vor fi asigurate cu necesarul ce ar permite realizarea investigațiilor specifice profilului, acordarea îngrijirilor autonome și delegate pacienților.

IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	CUCTA, D., <i>Farmacologie generală, suport de curs pentru elevi din colegiile de medicină</i> , S.n. (Irocart), Chișinău, 2023. 314 p., ISBN 978-9975-3338-8-7.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	350
2.	FRIPTU, V., METAXA, I., CERNEȚCHI, O., <i>Afecțiunile purulento-septice în obstetrică</i> , Chișinău, 2005: ÎS FEP „Tipografia Centrală”, 376 p., ISBN 9975-78-448-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
3.	FRIPTU, V. și coautori, suport de curs <i>Obstetrică și ginecologie</i> , USMF „Nicolae Testemițanu”, catedra Obstetrică și ginecologie I, CEB Medicina, Chișinău 2018. 288 p.	https://ginecologie.usmf.md/sites/default/files/inlin-e-files/Support-de-curs-paginat_0.pdf	
4.	FRIPTU, V., MARIAN-PAVLENCO A. și coautori, manual <i>Obstetrică</i> , Chișinău, 2023 : ÎS FEP “Tipografia Centrală”861 p., ISBN 978-5-88-554-203-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
5.	GHEORGESCU, BRĂILA, M., BERCESCU, S., <i>Obstetrica</i> , Vol.1, Craiova, 1996, Ed. AIUS, 360 p., ISBN 973-9251-22-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
6.	MANOLACHE, A., HORNEȚ, N.,	Catedra Obstetrică și	1

	ȘCHIOPU, L., et. al., Comunicare și psihologie medicală: Suport de curs, Chișinău, 2016: Tipografia centrală, 384 p., ISBN 978-9975-53-598-4.	ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	
7.	MANOLACHE, A., NEGREAN M. Standarde/ protocoale ale deprinderilor practice, calificarea Asistent medical. Chișinău: Tipogr. Prag -3 SRL, 2008. 434 p. ISBN 978-9975-77-079-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	500
8.	MANOLACHE, A., NEGREAN, M., STEMPOVSCAIA, E., GRECU, A., PINTEAC, O., ABDURAHMANOVA, Z. Protocol/Algoritm al deprinderilor practice, calificarea Asistent medical, ediția a II-a. Chișinău: Tipogr. Prag-3 SRL, 2017. 470 p. ISBN 978-9975-53-888-6.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1085
9.	MARCU, GH., PALADI, GH., ROȘCA, P., METAXA, IA., BUCĂTARU, L., BANARU, N., CORLĂTEANU, O., CERNEȚCHI, O., DONDIUC, I., ILIEV, I., MOȘNEAGA, M., MUSTEAȚĂ, A., POPUȘOI, O., ROTARU, M., Obstetrica, Chișinău, 1993: Editura Lumina, 464 p., ISBN 5-372-01222-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
10.	MOGA, M.A., Obstetrică-ginecologie, Brașov, 2010, Ed. Universității Transilvania, 359 p., ISBN 978-973-598-010-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
11.	NINESCU V., <i>Obstetrica și ginecologia</i> , Ed. Didactică și pedagogică, București, 2006.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
12.	PALADI, GH., CERNEȚCHI, O., Bazele obstetricii fiziologice, USMF „Nicolae Testemițeanu”, Chișinău, 2007, CEP Medicina, 560 p. ISBN 978-9975-945-73-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
13.	PALADI, GH., CERNEȚCHI, O., Obstetrica patologică: manual, Vol. 2, Chișinău, 2008, CEP Medicina, 744 p., ISBN 978-9975-915-32-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
14.	PALADI GH., MARCU GH., ROȘCA P., METAXA I., CORLĂTEANU O., BANARU N. și coaut., manual pentru studenții universității de medicină și colegiilor de medicină din RM, <i>Obstetrica</i> , Editura Lumina, Chișinău, 1993. 455 p., ISBN 5-372-01222-6	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	50
15.	PRISACARI, V., Ghid de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, Ediția II. Chișinău, 2009: Ed. SRL „T-PAR”, 312 p.,	Ghid-supravegherea inf nosocom ed II -	

	ISBN – 978-9975-9959-4-8.	37051.pdf (usmf.md)	
16.	Protocoalele Clinice Naționale.	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (gov.md).	
17.	STEMPOVSCAIA, E., responsabil de ediție, Standarde de îngrijiri - nursing pentru asistente medicale și moașe, Chișinău, 2010: Tipog. GrafemaLibris, 312 p.	15099-15088-Standarde2520de2520ingrijiri2520nursing.pdf (gov.md)	
18.	STRATULAT, P., BALTAG, V., CATRINCI, L., CODREANU, N., COMENDANT, R., CORCIMARI, V., DIUG, V., GLADUN, E., MOLDOVANU, M., Îngrijirea în naștere, Chișinău, 2004, Civitas, 246 p.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
19.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale, Ghidul A național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 158 p., ISBN 978-9975-907-93-4.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
20.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Serviciul perinatal regionalizat: Niveluri și conținut, Ghidul B național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 192 p., ISBN 978-9975-907-94-1.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
21.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale, Ghidul A național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 158 p., ISBN 978-9975-907-93-4.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	246
22.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Serviciul perinatal regionalizat: Niveluri și conținut, Ghidul B național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 192 p., ISBN 978-9975-907-94-1.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	246
23.	STRATULAT, P., MOȘIN, V., BOLOGAN, I., EȚCO, L., CORCIMARI, V., DIUG, V., SERBENCU, A., PLUGARU, A., CURTEANU, A., DANIL, R., VRÂNCEANU, M., SORICI, N., TURUTA, V., REVENCU, V., Pregătirea psiho-	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	20

	emoțională a gravidei și membrilor familiei ei, Compendiu pentru cadrele medicale care se ocupă cu instruirea pre- și postnatală, ICȘDOSM și C-UNICEF.		
24.	SULIMA T., CĂRĂUȘU M., CHITIC L. Ghid de instruire prin simulare <i>Abilități practice și proceduri de bază în obstetrică</i> , Chișinău, 2021.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
25.	ȘTEMBERG, M., GLADUN, E., FRIPTU, V., COROLOVCA, N., Obstetrică fiziologică, Chișinău, 2001, Reclama, 265 p., ISBN 9975-900-74-7.	Biblioteca USMF „Nicolae Testemițeanu”	-
26.	ȘTEMBERG, M., GLADUN, E., FRIPTU, V., COROLOVCA, N., Obstetrică Practică, Chișinău, 2004, Reclama, 428 p., ISBN 9975-932-95-9.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
27.	TITIRCĂ, L., Ghid de nursing cu tehnici de evaluare și îngrijiri corespunzătoare nevoilor fundamentale, București, 2008: Editura Viața medicală românească, 414 p., ISBN 973-9320-84-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
28.	TITIRCĂ, L., Tehnici de evaluare și îngrijiri acordate de asistenții medicali, București, 2008: Editura Viața medicală românească, 399 p., ISBN 973-9320-67-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
29.	UNGUREANU, E., Standarte de îngrijiri Nursing pentru asistente medicale și moașe/ Asoc. De Nursing din R. Moldova, Chișinău, 2006, Grafema Libris, 320 p., ISBN 978-9975-9952-1-4.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
30.	VÂRTEJ, P., Obstetrică fiziologică și patologică, București, 1996: Editura ALL, 757 p., ISBN 973-571-158-3.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1

X. ANEXE

Anexa nr.1 - Nomenclatorul de acte al stagiului practic de specialitate nr.III - *Îngrijiri individualizate în sarcina patologică*

Anexa nr.2 - Agenda formării profesionale.

Anexa nr. 3 - Referința elevului.

Anexa nr.4 - Raportul stagiului de practică.

Anexa nr.5 – Proiectul ședinței de pregătire psiho-emoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere.